

R o z h o d n u t i e

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, odbor ochrany prírody a starostlivosti o krajinu ako príslušný orgán štátnej správy podľa § 2 ods. 1 písm. c) zákona č. 525/2003 Z.z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov a § 65 ods. 1 písm. h) zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny, na základe žiadosti Poľovníckeho združenia Voda Horná Štubňa (ďalej len "žiadateľ") zo dňa 17.12.2007, v súlade s § 40 ods. 2 a 3 a § 82 ods. 11 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny (ďalej len "zákon") a § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní

z a m i e t a ž i a d o s ť

žiadateľa vo veci povolenia výnimky zo zákazu ustanoveného § 35 ods. 1 písm. a) zákona na usmrtenie chráneného živočícha - medveďa hnedého v roku 2008 na území poľovného revíru PZ Voda Horná Štubňa z dôvodu, že nie sú splnené podmienky na jej povolenie podľa § 40 ods. 3 zákona.

O d ô v o d n e n i e

Listom dňa 17.12.2007 sa obrátil žiadateľ na Ministerstvo životného prostredia SR, odbor ochrany prírody (ďalej len „ministerstvo“) so žiadosťou o povolenie výnimky zo zákazov ustanovených zákonom, spočívajúcej v umožnení usmrtiť jedného jedinca chráneného druhu živočícha - medveďa hnedého v rámci regulácie početnosti v roku 2008. Žiadateľ žiadosť odôvodnil vysokým stavom medvedej populácie.

Dňa 28.1.2003 bol na ministerstvo doručený list Lesoochranárskeho zoskupenia VLK (ďalej len „LZ VLK“) so žiadosťou, aby bolo v zmysle § 82 ods. 3 zákona upovedomené o začatých správnych konaniach, v ktorých môžu byť dotknuté záujmy ochrany prírody a krajiny chránené zákonom a ktoré sa dotýkajú udeľovania výnimiek z ochrany druhov alebo území. Na jeho základe ministerstvo upovedomilo LZ VLK aj o predmetnom konaní. Zákom č. 454/2007 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, bol

zákon k 1. decembru 2007 znovelizovaný tak, že združenie, ktoré písomne oznámi svoju účasť v konaní najneskôr do siedmych dní od upovedomenia podľa § 82 ods. 7 zákona, je zúčastnenou osobou. O tejto skutočnosti ministerstvo LZ VLK informovalo listom č. 12488/2007-2.1 zo dňa 5.12.2007. LZ VLK listom dňa 31.12.2007 oznámilo takúto účasť v konaní žiadateľa.

Dňa 31.3.2008 bolo na ministerstvo doručené podanie LZ VLK, v ktorom sa domáha postavenia účastníka konania odvolávajúc sa na § 14 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v platnom znení, keďže v tomto konaní budú priamo dotknuté práva a právom chránené záujmy LZ VLK, pričom tieto práva a právom chránené záujmy vychádzajú z Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia, ktorý bol publikovaný v Zbierke zákonov pod č. 43/2006. Ministerstvo rozhodnutím č. 3512/2008-2.1/KD zo dňa 22.4.2008 nepriznalo LZ VLK postavenie účastníka v predmetnom konaní. LZ VLK voči tomuto rozhodnutiu podal dňa 15.5.2008 rozklad, ktorý minister životného prostredia SR rozhodnutím č. 110/2008-rozkl. zo dňa 26.6.2008 zamietol a potvrdil rozhodnutie ministerstva. Citované rozhodnutie ministra životného prostredia SR nadobudlo právoplatnosť dňa 14.7.2008, a teda s účinnosťou od tohto dátumu má LZ VLK v tomto konaní len postavenie zúčastnenej osoby.

Podmienky povolenia výnimky z podmienok ochrany chráneného druhu živočicha upravuje § 40 ods. 2 a 3 zákona. Podľa § 40 ods. 2 zákona môže ministerstvo v odôvodnených prípadoch povoliť výnimku z podmienok ochrany chránených druhov, vybraných druhov rastlín a vybraných druhov živočíchov, ak ide o chránené druhy živočíchov, ktoré sú zároveň poľovnou zverou, až po dohode s Ministerstvom pôdohospodárstva SR; a to len v prípade, že neexistuje iná alternatíva a výnimka neohrozí zachovanie populácií dotknutých druhov.

Podľa § 40 ods. 3 zákona môže ministerstvo výnimku podľa § 40 ods. 2 povoliť len

- a) v záujme ochrany chránených druhov rastlín a živočíchov a ochrany prírodných biotopov,
- b) pri predchádzaní závažných škôd, najmä na úrode, hospodárskych zvieratách, lesoch, chove rýb, vodnom hospodárstve,
- c) v záujme ochrany zdravia a bezpečnosti obyvateľov, bezpečnosti štátu alebo z iných dôležitých verejných záujmov výrazne prevažujúcich nad záujmom ochrany prírody a krajiny vrátane sociálnych a ekonomických dôvodov s priaznivými dôsledkami na životné prostredie,
- d) na účely výskumu a vzdelávania, navrátenia druhov do ich biotopov a na držbu, pestovanie alebo chov v ľudskej opatere dotknutých druhov, ktoré sú nevyhnutné na tieto účely.

Ministerstvo, aby mohlo zodpovedne posúdiť všetky doručené žiadosti, si vyžiadalo zoznamy škôd, ktoré boli spôsobené medveďmi na celom území SR. Zoznamy škôd, šetrených podľa poľovníckych predpisov, ako aj podľa zákona, ministerstvo obdržalo od Ministerstva pôdohospodárstva SR a od príslušných obvodných úradov životného prostredia. Podľa nich škody spôsobené medveďom v poľovnom revíri PZ Voda Horná Štubňa neboli šetrené.

Ministerstvo si k žiadosti žiadateľa, ako aj k ostatným žiadostiam skutkovo zhodných prípadov, vyžiadalo stanovisko Štátnej ochrany prírody SR (ďalej len „ŠOP SR“). ŠOP SR (listy č. ŠOP SR 138/2008 zo dňa 21.1.2008, ŠOP SR 138/2008 zo dňa 6.2.2008 a ŠOP SR/547/08 zo dňa 6.3.2008) posúdila predloženú žiadosť spolu s ďalšími žiadosťami o povolenie regulácie početnosti medveďa hnedého v roku 2008 doručenými na ministerstvo a to vzhľadom na celú populáciu medveďa hnedého na území Slovensku resp. s ohľadom na jeho populáciu v rámci geomorfologického celku (poľovnej oblasti). ŠOP SR žiadosť žiadateľa považovala za neopodstatnenú, nespĺňajúcu podmienky uvedené v § 40 ods. 3 písm. b) a c) zákona.

Ministerstvo oboznámilo účastníkov konania s podkladmi rozhodnutia listom č. 3512/2008-2.1/KD zo dňa 17.3.2008. Žiadateľ sa k nim v stanovenej lehote nevyjadril.

LZ VLK listom zo dňa 21.4.2008, ktorý bol na ministerstvo doručený dňa 23.4.2008, vyjadrilo svoj nesúhlas s povolením výnimky z nasledovných dôvodov:

1. Nie je splnený zákonom stanovený dôvod na udelenie výnimky podľa § 40 ods. 2 zákona č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov.
2. Orgán ochrany prírody sa musí zaoberať splnením podmienky, ktorou je neexistencia inej alternatívy ako usmrtenie chráneného živočicha. Podľa LZ VLK existujú iné alternatívy a preventívne opatrenia, ktoré MŽP SR nezohľadňuje.

3. Nie sú známe základné dáta týkajúce sa sociálnej, vekovej a pohlavnej štruktúry populácie medveďa hnedého na Slovensku a nie je známa reálna veľkosť populácie tohto celoročne chráneného druhu medzinárodného významu.
4. Podklady rozhodnutia sú nedostatočné a treba ich doplniť o analýzy dôvodov miest zvýšeného rizika vzniku škôd, analýzy vplyvu regulačného lovu na prevenciu škôd, či analýzy dôvodov vzniku škôd a možných alternatívnych riešení predchádzania vzniku týchto škôd, príčiny synantropizácie, popis ohrozovania ľudí v minulosti a pod.

LZ VLK ďalej vyjadrilo svoj nesúhlas s ďalším uskutočňovaním regulačného lovu medveďov a ako jediné možnosti lovu odporúča iba ochranný odstrel medveďov spôsobujúcich opakované škody na hospodárskych zvieratách, či včelstvách (podmienkou však musí byť zabezpečená účinná ochrana, komisionálne zhodnotenie škôd za prítomnosti ŠOP SR a odmeraním parametrov stôp, na ktoré sa bude výnimka vzťahovať), resp. odstrel medveďov synantropných, ohrozujúcich svojim správaním zdravie ľudí.

Ministerstvo ako príslušný orgán štátnej správy ochrany prírody a krajiny preskúmalo dôvody žiadosti o usmrtenie medveďa hnedého v poľovnom revíri PZ Voda Horná Štubňa a na základe vyhodnotenia získaných podkladov pre rozhodnutie vo veci vrátane stanoviska Štátnej ochrany prírody SR zamietlo žiadosť žiadateľa. Ministerstvo pri svojej správnej úvahe vychádzalo aj z rozsudkov Krajského súdu v Bratislave (žaloby LZ VLK proti rozhodnutiam ministerstva povoľujúcich lov medveďov v r. 2007), najmä z odôvodnenia, prečo Krajský súd v Bratislave zrušil rozhodnutia ministra životného prostredia a prvostupňové rozhodnutia ministerstva v skutkovo zhodných prípadoch ako je prípad žiadosti žiadateľa (napríklad rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2 S 232/07-126, 2 S 233/07-81, 2 S 223/07-52). Ministerstvo v týchto súdnych sporoch nebolo úspešné z dôvodu

- a) nedostatku formálno-právnej náležitosti rozhodnutia ohľadne vymedzenia škody – súd uviedol, že pokiaľ je dôvodom pre povolenie výnimky prevencia vzniku závažných škôd, musí byť podľa názoru súdu doložené, že v uplynulom období nejaké škody spôsobené medveďom vznikli, pretože inak možno potencionálnu hrozbu závažných škôd len ťažko odôvodniť. Pokiaľ niet žiadneho hodnoverného údaja o škode spôsobenej medveďom, prípadne ak je výška škôd zanedbateľná a zároveň tu nie sú iné okolnosti, z ktorých by bolo možné odvodiť hrozbu vzniku závažných škôd, nemožno tu podľa názoru súdu aplikovať ako dôvod pre povolenie výnimky ustanovenie § 40 ods. 3 písm. b) zákona,
- b) nedostatočného odôvodnenia napadnutých rozhodnutí – súd vo svojom odôvodnení rozsudku uviedol, že ak má byť dôvodom na povolenie výnimky ochrana zdravia a bezpečnosť obyvateľov, mala by byť v spise dokladovaná určitá forma monitoringu pohybu najmä synantropných medveďov v blízkosti ľudských sídiel a zdokumentovať aj prípady agresívneho správania medveďov, aby bolo možné z takýchto konkrétnych okolností vyvodit' obavu o zdravie a bezpečnosť obyvateľov.

Žiadateľ v priebehu celého konania nepredložil dôkazy preukazujúce niektoré z horeuvedených skutočností, a tak v konaní nebolo preukázané naplnenie zákonných dôvodov v zmysle § 40 ods. 3 písm. b) a c) zákona, na základe ktorých môže ministerstvo povoliť žiadateľovi výnimku z podmienok ochrany chránených živočíchov podľa § 35 ods. 1 zákona.

Zmyslom regulácie početnosti populácie medveďa hnedého je predchádzať vzniku závažných škôd spôsobovaných medveďom, ako aj zamedziť prípadnému ohrozeniu zdravia alebo bezpečnosti obyvateľov v oblasti výskytu medveďa hnedého. Pri povoľovaní výnimiek v rámci regulácie početnosti sú uprednostňované revíry, kde takéto škody v predošlom roku vznikli, resp., kde je zvýšené riziko stretu medveďa s obyvateľmi, pričom sa berie v úvahu aj otázka nepriaznivého stavu prostredia v danej lokalite (napr. hustota populácie, negatívne antropické vplyvy – napr. zvýšená prítomnosť ľudí, nevhodný biotop, atď.). Ide o revíry, kde k poruche správania môže dôjsť u viacerých jedincov a regulačným odstrelom sa zabráni vzniku ďalších škôd, prípadne ohrozeniu obyvateľov.

Na základe uvedeného rozhodlo ministerstvo tak, ako je uvedené vo výrokovvej časti tohto rozhodnutia.

V prípade, že sa v revíri vyskytnú škody spôsobené medveďmi alebo dôjde ku koncentrácii medveďov s atypickým správaním sa, je možné po dokladovaní, v súlade s § 40 ods. 2 zákona požiadať v priebehu celého roka o usmrtenie takéhoto medveďa pri čine (ochranný odstrel).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu možno podľa § 61 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní podať rozklad do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, Nám. L. Štúra 1, 812 35 Bratislava. Toto rozhodnutie nie je preskúmateľné súdom podľa zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov pokiaľ nebol vyčerpaný riadny opravný prostriedok.

RNDr. Ladislav Ambróš
poverený riadením odboru

Rozhodnutie dostanú:

Poľovnícke združenie Voda, 038 46 Horná Štubňa č. 15

Po nadobudnutí právoplatnosti na vedomie:

1. Krajský úrad životného prostredia, Nám. L. Štúra 3, 010 01 Žilina
2. ŠOP SR - Správa NP Veľká Fatra, Čachovský rad 7, 036 07 Vrútky
3. ŠOP SR, Lazovná 10, 974 01 Banská Bystrica
4. SIŽP - inšpektorát ŽP, odbor IOPaK, Legionárska 5, P.O.Box 163, 012 05 Žilina